

Tilläggsbudget för år 2004

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 20 april 2004 beslutat att bereda bl.a. miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2004 (punkterna 5–44) och motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. I anslutning till yttrandet behandlas även tre motionsyrkanden. I ärendet har utskottet mottagit en skrivelse från Lantbrukarnas riksförbund.

Utskottet

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslaget 34:1 Naturvårdsverket ökas med 5 700 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 323 434 000 kr. Naturvårdsverket deltar i arbetet med att genomföra EU:s direktiv för handel med utsläppsrätter (2003/04/EG) i enlighet med riktlinjerna i propositionen Riktlinjer för genomförande av EG:s direktiv om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (prop. 2003/04:31). Naturvårdsverket behöver ytterligare resurser för att hantera dessa uppgifter. Anslaget 34:7 Internationellt miljösamarbete ökas med 5 800 000 kr för att finansiera kostnader för Sveriges deltagande i FN:s miljöprogram UNEP samt medlemsavgift till Internationella atomenergiorganet IAEA. För att finansiera denna ökning och ökningen av anslaget 34:1 Naturvårdsverket bör anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 11 500 000 kr.

Vidare föreslås ett antal bemyndiganden under utgiftsområdet. I statsbudgeten för innevarande år har regeringen under anslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 180 000 000 kr under år 2005, högst 60 000 000

kr under år 2006 och högst 40 000 000 kr under år 2007. För att underlätta planering, upphandling och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt behöver regeringen kunna ingå mer omfattande och mer långsiktiga förpliktelser. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att år 2004 för anslaget 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 260 000 000 kr under år 2005, högst 126 000 000 kr under år 2006, högst 70 000 000 kr under år 2007, högst 15 000 000 kr under år 2008 och högst 15 000 000 kr under år 2009. Under anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 120 000 000 kr under år 2005. För att säkerställa förutsättningarna för fortsatt hög takt i arbetet med skydd av ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden behöver större åtaganden om förvärv m.m. kunna göras. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2004 för anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättning i ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 520 000 000 kr under år 2005. Under anslaget 34:5 Miljöforskning har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 65 000 000 kr under perioden 2005–2007. Antalet forskningsprogram som finansieras under anslaget har ökat. Genomförandeperioder för forskningsprogram är cirka fyra till sex år, varför flerårsplanering krävs. För att forskningsprogrammen skall kunna planeras bättre behöver bemyndigandet ökas till 130 000 000 kr. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2004 för ramanslaget 34:5 Miljöforskning ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 60 000 000 kr under år 2005, högst 40 000 000 kr under år 2006 och högst 30 000 000 kr under år 2007. Under anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 350 000 000 kr under perioden 2005–2009. Klimatinvesteringsprogrammen är fleråriga och för att beslut om ytterligare projektstöd skall kunna fattas behöver bemyndigandet höjas. Därför föreslås att regeringen under år 2004 för anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar få ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 713 000 000 kr under perioden 2005–2009.

Under utgiftsområde 23 föreslås i propositionen att anslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m. ökas med 10 000 000 kr. Från anslaget finansieras bl.a. pristillägg för renkött. Pristillägget halverades i slutet av år 2003 som följd av den gynnsamma prisutvecklingen under perioden 1993–2002. Priserna sjönk dock av flera skäl drastiskt i november förra året. Pristillägget på renkött bör därför nu åter höjas till tidigare nivå. För att göra det möjligt att höja pristillägget föreslår regeringen att anslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m. ökas. I statsbudgeten för innevarande år har regeringen under

anslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 300 000 000 kr för åren 2005–2007. Den tidigare tidsbegränsade satsningen på forskning om ekologisk produktion gäller fr.o.m. år 2004 utan tidsbegränsning. Vidare kommer ett nytt ramavtal att slutas för den kommande fyraårsperioden om den samfinansierade forskningen. Detta medför att ett större bemyndigandebelopp behövs och att åtaganden kan göras för något längre tid. Därför föreslås att regeringen ges möjlighet att under år 2004 för ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning ingå ekonomiska förpliktelser i samband med planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 220 000 000 kr under år 2005, högst 150 000 000 kr under år 2006, högst 95 000 000 kr under år 2007 och högst 45 000 000 kr under år 2008.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003 av den 26 maj 2003 om djurhållsvillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om ändring av rådets direktiv 92/65/EEG (EUT L 146, 13.6.2003, s. 1, Celex 32003R0998) skall sällskapsdjur åtföljas av ett pass vid transporter mellan EU-länder. Av passen skall bl.a. djurens identitet och utförda vaccinationer framgå. Jordbruksverket kommer att tillhandahålla passen, vilka därefter kommer att utfärdas av veterinärer förordnade av Jordbruksverket. Förordningen skall börja tillämpas den 3 juli 2004. Jordbruksverkets hantering av pass för sällskapsdjur kommer att utgöra en egen och klart avgränsad verksamhet. Kostnader för hanteringen bör helt täckas av avgifterna för passen. Avgifterna utgör offentligrättsliga avgifter. Verksamheten kommer att vara efterfrågestyrd och med en nettoredovisning ges möjlighet att anpassa verksamheten till de skiftande förutsättningarna över tiden. Därför föreslås att regeringen får besluta om dispositionen av avgiftsintäkterna från pass för sällskapsdjur som Statens jordbruksverk tillhandahåller.

Enligt kommittémotion Fi27 (kd) bör en långsammare takt och ett ökat inslag av frivilliga skogsvårdsavtal tillämpas i arbetet med att bevara nyckelbiotoper i skogsmark. Därmed anser Kristdemokraterna att det av regeringen föreslagna bemyndigandet för år 2005 under anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald bör avslås (yrkande 3). I partimotion Fi23 (fp) yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande att under år 2004 för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda ramanslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 713 miljoner kronor under åren 2005–2009. Folkpartiet motsätter sig denna typ av stöd som snarare gynnar de kommuner som är bra på ansökningar än har positiva miljöeffekter. Det finns därför ingen anledning att acceptera regeringens förslag om att utöka möjligheterna att ingå ytterligare förpliktelser för detta slag av stöd (yrkande 10). Även i

kommittémotion Fi28 (m) yrkande 9 föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag om ökat bemyndigande för stöd till klimatinvesteringar. Moderaterna har motsatt sig de subventioner som kallas stöd till klimatinvesteringar men godtagit att gjorda löften infrias. Därmed skall inte några nya bidrag beviljas. Något högre bemyndigande behövs därför inte.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 20 vill utskottet anföra följande. Som redovisas i propositionen deltar Naturvårdsverket i arbetet med att genomföra EU:s direktiv för handel med utsläppsätter (2003/04/EG) i enlighet med riktlinjerna i propositionen Riktlinjer för genomförande av EG:s direktiv om ett system för handel med utsläppsätter för växthusgaser (prop. 2003/04:31). För att hantera dessa uppgifter bör Naturvårdsverket tillföras ytterligare resurser. Vidare bör anslaget 34:7 Internationellt miljösamarbete ökas för att finansiera kostnader för Sveriges deltagande i FN:s miljöprogram UNEP samt medlemsavgift till Internationella atomenergiorganet IAEA. Som regeringen föreslår bör dessa förslag finansieras genom att anslaget 34:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med motsvarande sammanlagda belopp.

I statsbudgeten för innevarande år har regeringen under ramanslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 120 000 000 kr under år 2005. I likhet med vad som föreslås i propositionen anser utskottet att regeringen bör bemyndigas att under år 2004 för åtgärder för biologisk mångfald ingå ekonomiska förpliktelser i samband med förvärv av eller intrångsersättning i ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 520 000 000 kr under år 2005. Härigenom säkerställs förutsättningarna för fortsatt hög takt i arbetet med skydd av ur naturvårdssynpunkt värdefulla naturområden. När det gäller anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar framgår av propositionen att det i statsbudgeten för innevarande år för detta ändamål finns uppfört ett ramanslag på 340 000 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 350 000 000 kr under perioden 2005–2009. Som framhålls i propositionen är klimatinvesteringsprogrammen fleråriga och för att beslut om ytterligare projektstöd skall kunna fattas behöver bemyndigandet höjas. Utskottet anser därför att regeringen under år 2004 för anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar bör få ingå ekonomiska förpliktelser i samband med beslut om stöd till klimatinvesteringar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 713 000 000 kr under perioden 2005–2009.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20. Därmed avstyrks motionerna Fi23 (fp) yrkande 10, Fi27 (kd) yrkande 3 och Fi28 (m) yrkande 9.

När det gäller utgiftsområde 23 tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag.

Stockholm den 13 maj 2004

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Lennart Fremling (fp), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Nilsson (s), Marie Wahlgren (fp) och Gunnar Goude (mp).

Särskilda yttranden

1. Tilläggsbudget för år 2004

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m) anför:

Moderata samlingspartiet tar bara ställning till de av regeringens förslag till tilläggsbudget som har implikationer för framtiden och som vi motsätter oss. Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa hela vårt budgetförslag, trots att om detta blivit riksdagens beslut nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat. De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken. På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför i vår motion Fi28 förslag till andra åtgärder inom bl.a. miljö- och jordbruksutskottets område.

Moderaterna har motsatt sig de subventioner som kallas stöd till klimatinvesteringar men godtagit att gjorda löften infrias. Vi anser därmed inte att några nya bidrag skall beviljas. Något högre bemyndigande behövs därför inte.

2. Tilläggsbudget för år 2004

Lennart Fremling (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Folkpartiet hade ett annat budgetalternativ för år 2004. Detta avslogs av riksdagen. Det är de partier som står bakom den budget som nu gäller som har ansvar för att se till att deras beslutade utgiftstak kan hållas. Folkpartiets budgetförslag hade en marginal på 8 miljarder kronor, vilket betyder att om vårt förslag vunnit riksdagens gillande hade flertalet av tilläggsbudgetens förändringar inte varit nödvändiga. Vi har enligt riksdagsordningen inte möjlighet att föreslå förändringar på andra anslag än de av regeringen i tilläggsbudget 1 aktualiserade. Det är därför inte praktiskt möjligt för oss att lägga fram en egen genomarbetad tilläggsbudget vad avser år 2004. Av dessa skäl avstår vi från att delta i beslutet om tilläggsbudget 1 för år 2004.

Folkpartiet har dock invändningar mot att riksdagen godkänner de förändringar i tilläggsbudgeten som rör anslaget 34:13 Stöd till klimatinvesteringar. Folkpartiet är kritiskt till att regeringen i stället för att ta tag i de strukturella problem t.ex. inom energisektorn, som hotar Sveriges mål inom klimatpolitiken, väljer att pytsa ut kortsiktiga pengar i form av klimatinvesteringspengar (KLIMP). Denna typ av stöd gynnar snarare de kommuner som är bra på ansökningar än har positiva miljöeffekter. Vi vill därför inte bemyndiga regeringen att ingå ytterligare ekonomiska förpliktelser inom detta område för perioden 2005–2009. Vi kommer att följa upp detta vid den slutgiltiga behandlingen av ärendet i finansutskottet.

3. Tilläggsbudget för år 2004

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner för budgetåret 2004 förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den nu gällande. Kristdemokraternas ekonomiska politik och budgetalternativ för budgetåret 2004 sammanfattas i motion 2003/04:Fi241. Detta alternativ avslogs av riksdagen i den första beslutsomgången om utgiftsområdesramar och skatteinkomster till förmån för den inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som Socialdemokraterna föreslog. Av detta skäl deltog vi inte i den därpå följande behandlingen av anslag inom respektive utgiftsområde.

Av samma skäl deltar vi inte heller i den fortsatta behandlingen av delar av anslagen för budgetåret 2004, den nu föreliggande tilläggsbudgeten (nr 1). Tilläggsbudgeten är Socialdemokraternas försök att hantera alla egna felbudgeteringar som gjordes hösten 2003. Därtill gäller att det inte finns någon möjlighet för oppositionspartierna att yrka på förändringar på andra anslag än de regeringen tar upp, eftersom den typen av förslag enligt gällande praxis inte anses ligga inom ärendets ram. Den ekonomiska politik och det budgetalternativ vi skulle vilja genomföra för år 2004 går således inte att lägga fram för riksdagen, varpå följer att det inte är meningsfullt för oss att generellt sett delta i behandlingen av regeringsunderlagets justeringar.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därtill bör infrastrukturen och de långsiktiga förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande kraftigt förbättras. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla. Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel och där de rekordhöga sjuktalen måste mötas med en kraftigt förbättrad rehabilitering, förebyggande åtgärder och en förbättrad arbetsmiljö. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens lägre skattetryck. Det handlar om den svenska konkurrenssituationen som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras. Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % per år över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebasen och där statens finanser blir mindre konjunkturkänsliga. Den ”utveckling” som pågår under socialdemokratiskt styre är den omvända: sysselsättningen minskar, tillväxten väntas bli lägre än i omvärlden, statsskulden ökar, detalj-

styrningen ökar och i stora delar av kommunsektorn erbjuds sämre vård och omsorg till högre skatt.

Regeringen föreslår på utgiftsområde 20 en ny bemyndiganderam för anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald. Kristdemokraterna föreslår en långsammare takt och ett ökat inslag av frivilliga naturvårdsavtal i arbetet med att bevara nyckelbiotoper i skogsmark. Därigenom anser Kristdemokraterna att det av regeringen föreslagna bemyndigandet för 2005 under anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald bör avslås.